

Както върху землището на Старата майка султанка, така и върху султанското землище, раята била привилегирована. Старитѣ жители въ селото имали пълни права, а преселенитѣ раяти сж приемани най първо като ратаи (работници, закрепостени) или като наематели, надничари или изполничари. Едва къмъ 1840 г.; следъ доказано трудолюбие, ратаитѣ и изполничаритѣ постепенно се обръщали въ собственици върху султанското и вакъвското землище. Така Кжпиново било възстановено да пази пжтищата и да обработва даденитѣ привилигировани имоти отъ вакѣфитѣ.

Но четецътъ ще запита, отъ где сж се зели турци въ Кжпиново, когато то е било привилигировано? Както въ Пчелище, така и въ Кжпиново, раята се разбунтувала презъ седемнадесетия вѣкъ и турската властъ за наказание изпратила въ Кжпиново 35 — 40 кжщи мохамеданско население, на което било дадено мѣсто въ долния край на селото. Целта на изпратенитѣ турски семейства била да наглеждатъ раитѣ, които работили на вакѣвскитѣ имоти.

Турцитѣ знаели своето назначение — да държатъ въ страхъ християнитѣ, но да не се мѣсятъ въ управлението на българската община. Мусюлманитѣ имали своя отдѣлна махала, издигнали си джамия, наредили си гробища и ода я за съвещания. Намирайки се въ положение на малцинство, турцитѣ гледали да живѣятъ добре съ българитѣ. Младешитѣ турци и българи се събирали на веселби и посещавали съденки и тлъки, ходили на ловъ и сборове, безъ да се мразятъ и биятъ. Разбира се, всѣки си знаелъ вѣрата. Дали е било винаги тѣй, мжчно може да се каже. Покрай селото и въ околността има названия, като „Милановъ гробъ“ (търговецъ, убитъ въ гората); „Радина гробъ“, погубена българка, които подказватъ, че ще де имало понѣкога борби и явни и тайни убийства.

Официалнитѣ, обаче, документи сведочатъ за миръ и съгласие. Ето доводъ за това:

Царска тугра. Цариградъ 1233 (1817) г. Преписъ отъ старъ документъ.

До Търновския кадия. Жителитѣ въ село К ж п и н о в о (К ъ л - о в а), на Търновската нахия, Никополски санджакъ, мусюлмани и немусюлмани, живущи въ вакѣфа на Старата майка султанка, се оплакватъ, че забитинтъ (бирника) събиралъ отъ тѣхъ данѣка, който сж плащали порано въ увеличенъ размѣръ, а не както се пада по закона и както е записано въ данѣчнитѣ тевтери. Обръщаме вниманието ви да провѣрите истинността на оплакванието, като призовете странитѣ и забитина на разпитъ и обяснение. Следъ това да разрешите спора най-справедливо. Данѣкътъ за цѣлия вакѣфъ е 13,580 акчета годишно, вписанъ въ книгитѣ Бирникътъ искалъ отъ всѣкиго отъ 15 до 20 гроша повече и събиралъ паритѣ съ насилие (зулумъ) Царската ми воля е да се спратъ зулумитѣ и данѣцитѣ да се събиратъ по законитѣ. Ако по една или друга причина нѣкоя година се яви недостигъ, последниятъ да се събира съразмѣрно и допълнително отъ всички. Тѣй да знаете, тѣй да работите!